

Piše:

Vedran Džihic

(Član Asocijacije BiH 2005.)

Kada se na putu ka evropskim integracijama započnu mijenjati parametri današnje bh. zbilje, tada će i etničke granice u dijaspori biti sve tanje, a nacionalna pripadnost i opredjeljenje neće biti prepreka jednoj vrsti pozitivnog bosanskohercegovačkog patriotizma. Pored ovih, još uslovno rečeno "nacionalnih dijaspora", u dijaspori je odrasla i jedna nova generacija mladih ljudi koja nije zatrovana "nacionalnim kodom razmišljanja"

DIJASPORA

Rat u BiH je, pored silnih žrtava, razaranja i dubokih trauma, proizveo i nešto čemu današnje vlasti ne poklanjaju previše pažnje. Skoro polovina cjelokupne populacije BiH je izbjegla ili je protjerana i dočekala je kraj rat van svojih domova - težak početak za obnovu i razvoj jednog poslijeratnog društva. Dejtonski mirovni sporazum samo je prividno stvorio pravni okvir za povratak. De facto su etnička podjela zemlje i opstrukcije lokalnih vlasti godinama onemogućavali značajniji povratak izbjeglih i prognanih u njihove prijeratne domove. Trajalo je nekoliko godina da povratak postane masovniji, a u međuvremenu su van BiH odrastale nove generacije, za koje je BiH zbog političke, ekonomske i socijalne situacije ostajala odbojna i etnički rasparčana vještačka tvorevina, neprivlačna za novi početak. Agonija dejtonske BiH dovela je do toga da je zemlju i poslije rata napustio veliki broj, prije svega, mladih i dobro obrazovanih kadrova. Broj onih koji bi željeli napustiti BiH kada bi imali priliku za to, nažalost, je još ogroman.

Tako je Bosna i Hercegovina u svome dejtonskom bitisanju postala zemlja (kao i neke druge u svijetu), koja je jednim velikim dijelom opstala i opstaje u dijaspori. To jeste ogroman problem za malu zemlju kao što je BiH, ali je istovremeno i šansa. Iako bh. dijaspora kao politička i sociološka kategorija u smislu jedinstva ne postoji i mi jednostavno govoreći još imamo tri dijaspore - bošnjačku, srpsku i hrvatsku, ona bez obzira na to ima potencijal za pozitivne promjene u BiH. Kada se na putu ka evropskim integracijama započnu mijenjati parametri današnje bh. zbilje, tada će i etničke granice u dijaspori biti sve tanje, a nacionalna pripadnost i opredjeljenje neće biti prepreka jednoj vrsti pozitivnog bosanskohercegovačkog patriotizma. Pored ovih, još uslovno rečeno "nacionalnih dijaspora", u dijaspori je odrasla i jedna nova generacija mladih ljudi koja nije zatrovana "nacionalnim kodom razmišljanja". Upravo ova grupa mladih i dobro obrazovanih ljudi bi, zajedno sa progresivnim i modernim snagama unutar BiH, mogla biti nukleus jednog modernog evropskog poimanja BiH, u kojoj pojedini nacionalni identiteti nisu razlog za konflikte, nego predstavljaju bogatstvo ove zemlje.

Medu našim građanima koji žive i rade u inostranstvu skriva se svakako ogroman pro-

duktivni, intelektualni i stvaralački potencijal, od kojeg koristi može imati država i svi njeni građani. BiH nije u situaciji da bi se tako lako mogla odreći svojih građana koji danas žive i rade u inostranstvu. Nažalost, BiH i njene vlasti premalo ili skoro nikako na brinu o svojoj dijaspori. Naša politička elita još štiti, prije svega, svoje partikularne interese i interese njihovih klijentela, a počesto u sposobnim, obrazovanim i kompetentnim građanima izvan zemlje vidi i konkurenciju i nekoga ko bi mogao ugroziti njihove privilegije. BiH treba dijasporu i mora biti spremna da konstantno apelira na dijasporu da pomogne zemlji. Isto tako i dijaspora treba svoju domovinu i mora se bolje organizovati, biti aktivna, sudjelovati u reprezentaciji Bosne i Hercegovine u zemljama u kojima se nalazi, biti posrednik između "ove" i "one" Bosne i Hercegovine. BiH mora biti jedna od osnovnih koordinata njihovog rada i djelovanja, da li direktno putem povratka u zemlju ili izvan nje.

Vrijeme je za novo i drugačije razmišljanje, vrijeme je da se BiH oslobodi bauka prošlosti i nacionalističkih i etničkih refleksa i krene putem moderne evropske demokratije. Bosni je potreban novi zalet u bolju budućnost i za to su nam potrebni svi građani BiH, bez obzira gdje da se nalaze. Mladi obrazovani ljudi sa energijom i voljom da nešto promijene moraju biti aktivniji i u BiH i u inostranstvu. Oni u inostranstvu mogu ponuditi efikasan lobi za BiH, promovirati njenu iskonsku i pluralističku kulturu, uticati na krugove koji donose odluke.

Upravo u ovome za BiH odlučujućem momentu uoči desetogodišnjice Dejtona, kada međunarodna zajednica traži put da transformira svoje prisustvo u BiH, kada je diskusija o budućnosti zemlje sve jača i kada bi BiH trebalo da krene evropskim putem, potrebno je novo partnerstvo između BiH u dijaspori i ove ovdajne BiH. Potrebno je partnerstvo između ove dvije bosanskohercegovačke zbilje bez obostranih optužbi i ratnim i poratnim periodom prouzrokovanih vještačkih hijerarhija između "nas ovdje" i "vas tamo". Asocijacija BiH 2005. u partnerskom odnosu okuplja mlade i progresivne osobe iz BiH, iz dijaspore i međunarodnih krugova. U tome smislu međunarodna konferencija u Ženevi u oktobru 2005. želi ponuditi platformu za dijalog između BiH i njene dijaspore i razmatrati alternative za budućnost BiH.